

Số 331 V - 2009
NĂM THỨ MƯỜI SÁU
 ISSN 868 - 331X

Chủ nhiệm

PHẠM MAI HÙNG

Tổng biên tập

DƯƠNG TRUNG QUỐC

Phó Tổng biên tập

ĐÀO HÙNG - NGUYỄN HẠNH

Thư ký Tòa soạn

ĐÀO THẾ ĐỨC

Trưởng cơ quan đại diện phía Nam

THÁI NHÂN HÒA

Trị sự

TRẦN HỒNG ĐỨC

Trình bày

PHÒNG THIẾT KẾ - MỸ THUẬT

Giấy phép xuất bản

363/GPXB Bộ VH TT ngày 8-3-1994

Tòa soạn

216 Trần Quang Khải, Hà Nội

ĐT: 38256588 - Tài khoản số: 02.03868.01.01

Ngân hàng Thương mại Cổ phần Hàng hải

Chi nhánh Hà Nội

Cơ quan đại diện phía Nam

181 Đê Thám - Q.1 - TP.HCM

ĐT: 38385117 - 38385126

Email: xuanay@yahoo.com

Tài khoản số: 1600.311.000.483 Ngân hàng

Nông nghiệp & Phát triển Nông thôn Việt Nam

Chi nhánh Sài Gòn

In tại Nhà in Báo Nhân Dân

Tổng phát hành

Công ty Trường Phát

179 Lý Chính Thắng, P.9, Q.3, ĐT: 39351751

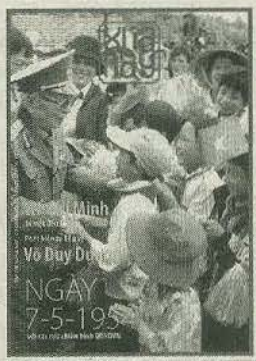
Phát hành nước ngoài

Công ty XUNHASABA - 25A - B

Nguyễn Bình Khiêm, Q.1, TP.HCM

ĐT: 38241320 - 38292900 - Fax: 84.38.8241321

Giá: 8.000đ

Ảnh bìa 1:

Đại tướng Võ Nguyên Giáp

gặp các thiếu nhi trong dịp trở lại Điện Biên 19-4-2004

Ảnh: Nguyễn Đình Toái

Hồ Chí Minh bí mật đến Lư Sơn	tr3
	TRẦN THIÊN
Ngày 7 - 5 - 1954 với các cựu chiến binh.....	tr6
	GÉNIN HUGO
Câu chuyện của lão tướng Hoàng Minh Thảo.....	tr13
	TRẦN MINH THU ghi
Đường Trường Sơn.....	tr15
	PHẠM BÁ NHIỀU
Phát hiện tài liệu quý về anh hùng Võ Duy Dương.....	tr17
	NGUYỄN THANH QUANG
Về vị trí lý sở dinh trấn Quảng Nam	tr19
	NGUYỄN PHƯỚC TƯƠNG
Thêm một số tư liệu về Phạm Nguyễn Du.....	tr22
	HẠNH - MAI
57 nhân vật Nam kỳ xuất dương trong phong trào Đông Du	tr24
	NGUYỄN THỨC CHUYÊN
Bản vẽ tính hay cái của Phan Thanh	tr28
	BÙI VĂN TIẾNG
Về quan hệ giữa ba nước.....	tr30
	DƯƠNG DANH HY (sưu tầm & tổng hợp)
Chương thời Lý - Trần	tr32
	MAI THỊ THƠM

HỒ CHÍ MINH bí mật đến Lư Sơn

Mùa hè năm 1959, cuộc họp Bộ Chính trị mở rộng của Ban chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Trung Quốc được tổ chức tại Lư Sơn. Lúc bấy giờ, đối với quốc tế là một tin tức tuyệt mật. Nhưng lại có một vị nguyên thủ quốc gia của nước ngoài một mình đi đến Lư Sơn. Người ấy là ai? Người ấy đến Lư Sơn có công việc gì? Câu chuyện bí mật xảy ra cách đây 50 năm đến nay cần được biết rõ.

TRẦN THIÊN

Một mình lên Lư Sơn

Tháng 8 - 1959, Chủ tịch Hồ Chí Minh dẫn đầu Đoàn đại biểu Việt Nam sang thăm Liên Xô, lúc về qua Bắc Kinh, nghe ông Trần Nghị nói Mao Trạch Đông và các đồng chí khác đều đang họp tại Lư Sơn, Hồ Chí Minh quyết định một mình đến Lư Sơn. Theo nhật ký của ông Dương Thượng Côn và hồi ký của các nhân vật có liên quan thời bấy giờ, Hồ Chí Minh ngồi máy bay hàng không dân dụng Trung Quốc cất cánh tại sân bay Bắc Kinh, sáng sớm ngày 9 - 8, khoảng độ 10 giờ sáng hôm

Mao Trạch Đông (trái) và Chu Ân Lai (phải) đón Hồ Chí Minh sang thăm Trung Quốc - Ảnh: Tư liệu

đó đã đến sân bay Thập Lý Phố của thành phố Cửu Giang. Khi Hồ Chí Minh vừa ra khỏi máy bay, các ông Dương Thượng Côn, Ưông Đông Hưng đã đón chờ từ lâu liền mang hoa đến, ông Dương Thượng Côn nói to lên: “Chúc Hồ Chủ tịch mạnh khỏe, Mao Chủ tịch cứ chúng tôi đến đón Bác”.

Vì ở Lư Sơn đang có “cuộc họp bí mật”, nên ở Bắc Kinh Hồ Chí Minh đã nói trước là không tổ chức nghi thức đón tiếp, không đưa tin, không xuất hiện công khai. Lúc bấy giờ, Hồ Chí Minh thấy ông Dương Thượng Côn đặc trách xuống núi đón, người liền nói: “Là người cùng một nhà, đã nói trước rằng đừng có xuống núi đón tiếp cơ mà” và tươi cười hai tay nhận lấy bó hoa tươi.

Tiệc đón tiếp

Hai xe cùng lúc chạy theo hướng Lư Sơn, Dương Thượng Côn và Hồ Chí Minh ngồi xe thứ nhất, Ưông Đông Hưng, Trình Tiên Hỷ và phiên dịch Việt Nam ngồi xe thứ hai. 12 giờ trưa, hai xe cùng đỗ tại tòa biệt thự số 394, Dương Thượng Côn mời Hồ Chí Minh xuống xe, nghỉ ngơi tại đây. Nào ngờ Hồ Chí Minh lắc đầu và kiên quyết nói rằng: “Hiện giờ tôi đi gặp Mao Chủ tịch, tôi muốn sớm được gặp ông ta”.

Hôm ấy tại phòng khách gác 2 biệt thự số 180, đều bày đủ các món ăn, đồng thời bày thêm hai chai rượu Mao Đài. Mao Trạch Đông và các nhà lãnh đạo khác mời Hồ Chí Minh ngồi ở chỗ thượng tọa, Hồ Chí Minh nhìn vào Mao Trạch Đông vừa cười vừa nói: “Ở đây đều là đồng chí anh em cả, ai lớn tuổi thì ngồi thượng tọa”. Mao Trạch Đông với giọng vùng Thiệu Sơn nói to rằng: “Được được, đồng chí Chu Đức lớn tuổi nhất ngồi thượng tọa, liền sau đó là Hồ Chí Minh, Mao Trạch Đông, Chu Ân Lai, Lưu Thiểu Kỳ, Dương Thượng Côn... ngồi theo thứ tự.

Hồ Chí Minh nâng cốc, thay mặt Nhà nước và

nhân dân Việt Nam cảm ơn những người cộng sản Trung Quốc, và nói rằng: “Chúng ta vừa là đồng chí, vừa là anh em thật sự!” Câu nói ngắn gọn của Hồ Chí Minh làm xúc động nhiều người.

Sáng sớm đã đột nhiên “mất tích”

Buổi chiều hôm đó, Hồ Chí Minh từ biệt thự số 180 trở về biệt thự số 394. Thế theo quy định thống nhất của cuộc họp, những người quản lý nói chung không ngủ tại tòa biệt thự. Trình Tiên Hỷ không ngủ tại tòa biệt thự này. Sáng sớm hôm sau, khi anh Hỷ bước vào tòa biệt thự 394 cảm thấy rất kỳ lạ, không thấy Bác Hồ, kể cả anh phiên dịch và vệ sĩ cũng tìm không thấy. Đang lúc anh Hỷ nóng ruột cầm lấy điện thoại định hỏi rõ nguyên nhân, thì anh phiên dịch được người lái xe đưa về nhà, và nói rằng Bác Hồ một lúc nữa sẽ về, đừng nóng ruột. Vậy Bác Hồ sáng sớm đi đâu, anh phiên dịch nói luôn một câu tiếng Trung Quốc rất mầu mực là: “Hãy tạm thời giữ bí mật”.

Lúc bấy giờ, Hồ Chí Minh đang ở trước cửa số nhà biệt thự 124 ngay cạnh con đường có cây thông, Bác đang nói chuyện với Lưu Thiểu Kỳ chẳng? Không, Bác đang một mình ngồi trên ghế đá ngay trước cửa. Vì Hồ Chí Minh không cho phiên dịch trình bày, cũng không cho phép anh vệ sĩ đi báo cáo, còn Lưu Thiểu Kỳ và thư ký của ông ta vì tối thức khuya, nên chưa ai thức dậy, còn các nhân viên khác đều không nhận ra Hồ Chí Minh, anh quản lý Bàn Dục Viêm mấy lần đến hỏi, có cần gọi thủ trưởng thức dậy không, Bác đều tỏ ý không cần thiết, vì chẳng có việc gì cả, ngồi tại đây chờ đồng chí Lưu Thiểu Kỳ ngủ dậy cũng chẳng sao cả.

Hồ Chí Minh nói tiếng Trung Quốc lưu loát, ăn mặc giản dị, trên đầu lại đội chiếc mũ vải màu ghi, người ta khó mà nhận ra ông già gầy còm này là một nguyên thủ nước ngoài. Khoảng độ 30 phút, Lưu Thiểu Kỳ ngủ dậy, cậu Viêm mới thông báo tình hình này, thư ký riêng mới mở cửa ra ngo nhìn, vào báo cho Lưu Thiểu Kỳ ra ngoài cửa mời Hồ Chủ tịch vào trong nhà.

Lưu Thiểu Kỳ cùng Hồ Chí Minh xem kịch Giang Tây

Tối ngày 11 - 8, Trình Tiên Hỷ đưa Hồ Chí Minh đến kịch viện nhân dân Lư Sơn xem vở kịch *Truy ngư* thuộc loại kịch của tỉnh Giang Tây. Vì quãng đường rất gần, Hồ Chí Minh không lên xe, mấy người cuộc bộ đến kịch viện. Khi đến kịch viện, đã trông thấy Lưu Thiểu Kỳ đứng đợi trước cửa. Khi thấy Hồ Chí Minh, Lưu Thiểu Kỳ liền bước chân đến gần nói: “Hồ Chủ tịch, Mao Chủ tịch dặn dò tôi đến cùng với Chủ tịch xem vở kịch này”. Tiếp đó, Hồ Chí Minh đi trước, bước vào kịch viện. Vở kịch *Truy ngư* là vở kịch xuất sắc của Đoàn kịch tỉnh Giang Tây, về lối hát, động tác và ánh đèn đều thuộc loại hạng nhất. Hồ Chí Minh chăm chú xem, cho tới lúc nghỉ nửa buổi, mới hỏi Lưu Thiểu Kỳ: “Về kịch Giang Tây với

Hồ Chí Minh và Chu Ân Lai - Ảnh: Tư liệu

Kinh kịch, cách hát rõ ràng có khác nhau, song động tác múa trong vở kịch thì khác nhau không nhiều?" Ngày thường, Lưu Thiếu Kỳ ít khi bỏ thì giờ đi xem phim, còn xem kịch lại càng ít, nên đành thú thật nói rằng: "Tôi rất ít đi xem kịch, nghe nói các động tác trong Kinh kịch là hay nhất trong các loại kịch, nên các loại kịch khác cũng phỏng theo Kinh kịch". Hồ Chí Minh liền gật đầu nói: "Loại kịch Giang Tây chưa được trình diễn ở Việt Nam, song Việt kịch của Quảng Đông thì ở Việt Nam được người ta hoan nghênh, Việt kịch tương đối chú trọng cách hát".

Bị các đồng chí nữ đòi ăn kẹo cưới

Chiều ngày 12 - 8, đội quân nữ giới xông vào, trong đó có bà Thái Xương vợ Lý Phú Xuân, bà Đặng Đình Siêu vợ Chu Ân Lai, bà Khang Khắc Thanh vợ Chu Đức, bà Vương Quang Mỹ vợ Lưu Thiếu Kỳ cùng một số người nữ khác, nét mặt của các bà tươi cười, ai nấy đều mời Hồ Chí Minh ở lại thêm vài ngày nữa tại Lư Sơn.

Hồ Chí Minh nói: "Được, được, khi nào Việt Nam thống nhất, tôi sẽ ở Lư Sơn trên nửa năm hay một năm gì đó".

Bà Thái Xương nói một cách lắt léo rằng: "Xin đừng đến một mình nhé".

"Lẽ tất nhiên, tôi sẽ mời một số đồng bào cùng tôi sang đây ở".

"Không, chỉ mời Bác và phu nhân".

Bác cười, rồi nói thư thả: "À, té ra Đặng Đình Siêu

góp ý kiến trên hội đồng phụ nữ không muốn làm chiếc áo bông sợi tơ cho tôi là như thế này đây".

Một bà nhanh nhẩu nói rằng: "Đúng vậy, bây giờ Bác nên lấy một bà vợ cách mạng, đừng có cứ bóc lột bà Đặng Đình Siêu mãi", trong phòng vang lên tiếng cười khà khà.

Hồ Chí Minh lâu nay vẫn sống một mình. Bao năm nay nhiều đồng chí Việt Nam và Trung Quốc đều quan tâm đến việc hôn nhân của Bác. Song khi còn trẻ, Bác đã có chí hướng: Tổ quốc không độc lập không thống nhất sẽ không kết hôn. Như vậy, những người bạn cũ quen biết lâu năm như Chu Ân Lai và Đặng Đình Siêu đành phải thường xuyên quan tâm đến sự ăn mặc ẩm cúng của anh cả này. Năm 1957, bà Đặng Đình Siêu đã tự mình làm chiếc áo bông sợi tơ cho Bác Hồ.

Các đồng chí nữ luôn miệng nói đùa rằng: "Khi Hồ Chủ tịch sang đây lần nữa, chúng tôi phải đòi Bác cho ăn kẹo cưới".

6 giờ 30 phút sáng ngày 13 - 8, chiếc xe con đỗ ngay trước cửa tòa biệt thự số 394. Trước lúc chia tay, Hồ Chí Minh tặng cho mỗi người làm việc trong biệt thự một cuốn sổ tay có mang chữ ký của Bác và huy hiệu kỷ niệm "Việt Trung hữu hảo", đồng thời chụp ảnh kỷ niệm chung với mọi người làm việc ở đây. ■

Dịch từ Sinh hoạt nhật báo (năm 2008)